

SVEAARTILLERISTEN

NUMMER 2 - 2023

Ordförande har ordet julen 2023

Sveaartillerister!

Snart närmar sig 2023 sitt slut. Ett år som varit normalt och vi hoppas att inget ändrar på det. Vi har genomfört ett årsmöte, luncher, haft en högtidmiddag, genomfört en resa och firat St Barbara.

Vi har genomfört en hel del aktiviteterna, där vi träffats och umgåtts. Några har deltagit för första gången. Det känns extra trevligt och att vi kan hålla kontakten med så många som möjligt.

Världsläget har nog överskuggat mycket i det dagliga samtalet. Medlemskapet i NATO är en långdragen process. Det är flera pågående krig. Vi har kunnat se svenska artilleripjäser i Ukraina.

Krigets lagar och konventioner, vi försökte inpränta i våra värnpliktiga, verkar inte fungera varken i Ukraina eller på Gazaremsan.

Arbete har skett för att genomföra resor. Finlandsresan gav mersmak och nu har en resa till gamla svenskbygden i forna DDR genomförts. Reseförberedelser både på kort och lång sikt finns. Resegruppen har kommit fram med en idé om resa till Oslo 17 maj 2024. Vi får se om detta alternativ kan genomföras.

Förvaltningen av föreningens tillgångar har också varit viktiga, där har kassören bra koll på vad som behöver göras.

I våras träffade vi vårt värdförband, Flottiljen på Malmen. Detta sker igen i januari 2025.

Under våren ska naturligtvis luncherna fortsätta. Årsmöte kommer genomföras i april och vårens höjdpunkt blir kanske en Oslo-tripp. Då kommer vi ha högtidsmiddagen, med golf och kulturaktivitet ske under hösten. Håll koll på utskick och på hemsidan under våren.

Vi ser nu alla fram mot en skön julhelg, men även en fin vår. Hoppas att vi ses vid någon/några av aktiviteterna under våren, med många Sveaartillerister och samtalar om gamla minnen. De vi är speglas i de minnen vi bär med oss tillsammans.

Var rädda om er alla!

En God Jul och Gott Nytt År önskar styrelsen genom
Mikael Bernhardsson

Aktiviteter våren 2024

A1-luncher

januari

februari

Årsmöte

Årsmöte hålls 6 april.

Resa

Resa till Oslo och Köpenhamn 16-19 maj.

Exakta datum och innehåll meddelas senare för respektive aktivitet via vår e-postlista.

Resa till Stralsund / Rügen med Svea artilleriförening 6 till 10 september 2023

Vi var 33 medlemmar som strax efter lunch antrade Vikingbuss fina turistbuss vid resecentrum i Linköping respektive garaget i Vikingstad för färd mot Göteborg och färjan mot Kiel.

Efter fikarast utanför Ulricehamn var vi snart ombord på Stena Lines fina färja. Vi började med att hugga in på smörgåsbordet i restaurangen efter att först flyttat in i hytterna med fönster. Därefter omgrupperade vi till någon av barerna ombord för fortsatta betraktelser över världsläget och kanske en öl, vin, Irish Coffee eller något annat gott.

Dag två (torsdag) lämnade vi, efter en stor frukost, färjan och Kiel bakom oss. Färden gick via Lübeck (där vi fick en guidad tur) och Wismar (lunch) till Calles i Rostock där de som önskade inhandlade diverse drycker. Det kan noteras att Lübeck, Wismar, Rostock och Stralsund var betydande Hansestäder precis som Visby, Kalmar, Nyköping och Stockholm.

Strax väster om Lübeck passerade vi den forna gränsen till Östtyskland (DDR 1949-1990) och ett par huvudpunkter togs upp i bussen; Folkupproret 1953, den starka personkontrollen genom Stasiorganisationen, det normala livet i DDR, gränsen mot väst med muren, DDRs roll i Warszawapakten samt Tysklands återförening.

I bussen på väg mot Stralsund får vi så en inblick i Stralsund historia av Lars Ekstedt ...

Stralsund är en tysk hamnstad vid Östersjökusten och sedan år 2011 huvudort i den då nybildade Landkreis Vorpommern-Rügen i förbundslandet Mecklenburg-Vorpommern.

Staden har runt 60 000 invånare. Genom sitt läge vid Östersjön och sin världsarvsmärkta historiska innerstad är Stralsund en av de viktigaste turistorterna i norra delen av Tyskland.

Stralsund är fördelaktigt beläget inom nära avstånd från storstadsregionerna Hamburg, Berlin, Öresundsregionen och [Stettin](#), och [Rostock](#). Staden är ett regionalt centrum med närliggande universitetsstaden [Greifswald](#). Svenska studenter som [Lasse Lucidor](#) och lärare som [Thomas Thorild](#) (verksam 1795-1808) trivdes i Greifswald under svensktiden. En synnerlig glädje bereddes Thorild under [Gustav IV Adolfs](#) långa vistelse i [Greifswald](#) 1806, då flera av kungens omgivning besökte hans hus och visade honom mycken uppmärksamhet. "Denna dag – ett liv" "Tänka rätt är större än tänka fritt" är två kända citat som kan hänföras till honom. Thorildsplan i Stockholm är uppkallad efter honom där ligger även Kristineberg som är uppkallad efter Fältmarsalken, Artillerigeneralen, Greven mm Lennart Torstensson.

Stralsund anlades 1234, blev 1278 Hansestadt och har sedan dess alltid varit en betydande sjöfartsstad.

I Stralsund finns i dag skeppsvarv, den tyska marinens tekniska skola, bryggeri samt arbetsmarknadens försäkringsanstalt, som är den största arbetsgivaren.

År 2002 togs den gamla stadskärnan i Stralsund upp på Unescos världsarvslista. Hansan eller Hanseförbundet var ett förbund av främst tyska eller tyskdominerade städer, som från mitten av 1100-talet till mitten av 1600-talet med väpnat våld upprätthöll ett monopol på stora delar av handeln i Nord- och Östersjön. Svenska Hansastäder var Visby, Stockholm och Kalmar. Från omkring år 1400 stagnerade Hansan gradvis. Uppdelningen i regionala hansor förstärktes och ledde till splittring.

Under Gustav Vasas befrielsekrig 1521-1523 lyckades Hansan som opposition i en ekonomisk konflikt över handel, gruvindustri och metallindustri i Bergslagen^[8] med Jakob Fugger (tidigt mycket förmögen industriman inom gruv- och metallindustrin på kontinenten) och hans "fientliga affärsövertagningsförsök" av Bergslagen. Fugger var allierad med sin ekonomiskt beroende påve Leo X, Maximilian I (tysk-romersk kejsare) och Christian II i Danmark.

Båda sidor gjorde enorma dyra investeringar i väldigt många inhyrda legosoldater för att vinna kriget. Fugger drog sig senare ur striden 1521 efter att ha förlorat mot Gustav Vasa i Slaget om Västerås (och kontrollen över sjöfarten från Bergslagen). Hansan återställde efter kriget 1523 sin makt i Gustav Vasas Sverige och Fredrik Is Danmark, genom att ha varit på rätt sida och finansierat kriget. Hansan hamnade dock på fel sida 1536 efter Christian III seger i Grevefejden i Skåne och Danmark med Gustav Vasas Sverige som hans allierade, pengarna var borta,

Hansas inflytande i Norden var därmed över. Därefter sågs Hansan endast som en oönskad konkurrent av Danmark och Sverige och Hansan var i praktiken utestängd från dessa länder. Från 1630 till 1815 var staden med korta avbrott svensk.

Maj 1628; det 30-åriga kriget har redan pågått i tio år. Stralsund är inringat av de katolska kejsarliga trupperna under fältherren Wallenstein, som är fast besluten att inta den välbärgade Hansastaden. Stralsunds styrande ber Gustav II Adolf att komma staden till undsättning - och svenskarna kommer med kungens chefsförhandlare Axel Oxenstierna i spetsen samt skotten och svenske fältmarsalken Alexander Leslie, sedan längre i svensk tjänst och en mycket rutinerad befälhavare. De kejsarliga trupperna tvingas retirera och svenskarna kan stanna.

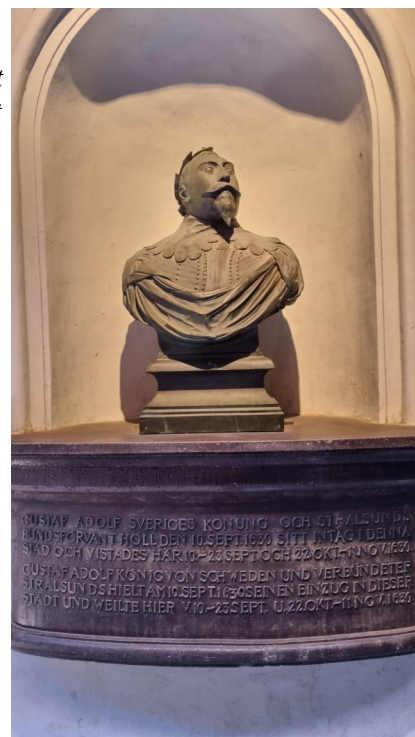
1713 försökte turkarna tvinga Karl XII att lämna Bender - kungen kom ett år senare ridande in genom Triebseer Tor i Stralsund efter långtritten från Turkiet till Sverige. Han stannade ett år och styrde under denna tid det svenska riket från Stralsund. Ett år senare förklarade Hannover och Preussen Sverige krig och 1720 blev Stralsund den svenske generalguvernörens säte. Den svenske kungen härskade i sin egenskap av pommersk hertig och representerades av en generalguvernör (den förste var Fältmarsalken, friherren m m Carl Gustav Wrangel, herre till Skokloster mm).

I Maj 1813 gick Sveriges kronprins Karl Johan Bernadotte i land i Stralsund han var befälhavare över den s.k. Nordarmén som kämpade i koalitionskriget mot Napoleon. Med Wienkongressen 1815, som fastlade Europas statsgränser på nytt efter Napoleon-eran, avslutades det svenska Pommerns historia och landet blev preussiskt.

Ett försök att genom det så kallade Pommerska kriget (1757–1762) återta det som förlorats misslyckades. Gustaf IV Adolfs deltagande i kriget mot Napoleon 1805–1807 ledde till Pommerns ockupation av fransmännen 1807–1810. I freden i Kiel 14 januari 1814 gav Sverige Pommern åt Danmark i ersättning för Norge.

Pommerns öde bestämdes varaktigt genom Preussens traktater med Danmark 4 juni och med Sverige 7 juni 1815. Preussen erhöll landet, men överlämnade i stället Sachsen-Lauenburg och 2,6 miljoner thaler till Danmark samt 3,5 miljoner thaler som krigskostnadsersättning till Sverige. Det nyvunna landet införlivades som Neuvorpommern med den förra preussiska provinsen Pommern som skulle förbli tysk fram till 1947.

När du besöker Stralsund, lägger du i första hand märke till de många trappgavel- och tegelstens byggnaderna, en av dem är rådhuset vid Alter Markt (Gamla Torget), som med sin detaljrika fasad från 1300-talet tillhör de vackraste profana byggnaderna inom den nordtyska tegelstensgotiken. Rådhusets Löwenska sal är uppkallad efter generalguvernörens Axel von Löwen.

Vid Alter Markt står även svenska Kommendant- huset från 1750-talet, under kommunistregimen var det polisstation. Jacobikyrkan är en av Stralsunds största sakrala byggnader och dess västra fasad med tornet hör till stadens vackraste arkitekturbilder. I Gustav Adolfsalen i tornet äger kulturella evenemang rum.

Mariakyrkan från 1298 är störst och står vid Neumarkt (Nytorget).

Stadsarkivet hyser ett rum som ägnas åt Stralsunds svenska historia: rummet är målat i blått och gult och på väggarna hänger en rad porträtt av svenska kungar.

Vid Badenstrasse, öster om Nikolaikyrkan och mittemot stadsarkivet, står Sverigehuset från 1726. Här bodde Karl XII av och till år 1714.

Wendes artilleriregemente, organiserades 1794 när Artilleriregementet delades upp i fyra regementen, Svea, Göta, Wendes och Finska artilleriregementena.

Regementet bestod av åtta kompanier och ett ridande batteri. Regimentet utökades 1809 med tre kompanier från det upplösta Finska artilleriregementet. År 1815 överfördes Wendes återstående delar i Pommern till Kristianstad.

Väl framme i Stralsund och hotell Baltic bjöds på gemensam middag och fritt resten av kvällen. Hotellet byggdes under DDR tiden och här var även ett regemente stationerat under en del av tiden för det Tyska kejsarriket (1871-1918).

Dag tre utforskades Rügen, som är Tysklands största ö (något mindre än Öland) och många tyskars semesterparadis. Här åkte vi del av sträckan till Binz med "Rasende Roland" som är ett museetåg draget av ett ånglok. I Binz som är en liten sommarby fick vi strosa runt, äta lunch och shoppa några timmar.

Därefter gick bussen mot Prora och Janne Andersson berättade

Prora var ett av Hitlers storslagna projekt, att bygga världens största semesteranläggning, beläget på stranden mellan Binz och Sassnitz på ön Rügen.

Här skulle ca 400 000 nazityskar erbjudas 10 dygns semester per säsong, för en billig penning.

Bygget påbörjades 1936 och blev världens längsta byggnad om 4,5 km. Totalt 10 000 rum i 6 våningar och alla med havsutsikt. Hur skulle alltså ca 20 000 människor kunna semestra samtidigt.

I mitten planerades att bygga en s.k. festplats eller restaurang med plats för 20 000 sittande gäster. Alla boende här skulle alltså kunna äta gemensam middag. Denna del blev dock aldrig byggd.

Vid krigsutbrottet 1939 avbröts bygget och det blev inte helt färdigt.

Under kriget användes anläggningen av tyskarna som krigssjukhus.

Vid krigsslutet blev det här en anläggning för Röda armén och inte öppen för allmänheten.

Under DDR regimen färdigställdes anläggningen, där en del revs och en del lämnades i ruiner, men användes för militära ändamål och inte öppen för allmänheten.

Vid murens fall övertogs anläggningen 1990 av tyska armén som sedan lämnade 1992. Från 1993 blev området tillgängligt för allmänheten.

Men det var först under 2010-talet som renoveringar började och man skapade semesterlägenheter som såldes. Hotell, SPA-anläggningar, affärer, restauranger och ett museum byggdes.

Idag är alltså detta ett stort komplex för semester och kanske har blivit lite som Hitler hade tänkt sig.

Efter att inspekterat denna imponerande anläggning åkte vi tillbaka till hotellet i Stralsund.

Eftermiddagen och kvällen fri för att enskilt eller i grupp besöka stadens allehanda affärer och restauranger. Ett antal Sveaartillerister avnjöt en fin sensommarkväll på Stralsunds fina torg (Alter Markt) omgivna av svenskminnen från Gustav II Adolf, Karl XII, Wendes Artilleriregemente och Olof Palme-Platz.

Dag fyra bjöds på ön Usedom och Peenemünde där två militära forskningsanläggningar låg mellan 1937 och 1945. Om detta berättade Jan-Olav Boeriis följande

Den stilla och lantliga ön Usedom och byn Peenemünde har en speciell historia med flera aspekter. Här landsteg Gustav II Adolf med 12.000 soldater vid midsommar 1630, detta blev inledningen på svensktiden i Norra Tyskland samt den svenska insatsen i 30-åriga kriget. Ett par av oss besökte minnesstenen 200 meter bakom bussparkeringen.

Namnet Peenemünde betyder flodens Peenes mynning. Under tiden 1720-1814 utgjorde floden Peene gräns emellan den svenska och den preussiska delen av Vorpommern.

Runt Peenemünde byggdes 2 forskningsanläggningar upp, en för Luftwaffe och en raketforskningsanstalt där raketvapnen V1 och V2 utvecklades. V1 var en konventionell flygrobot medan V2 skulle enligt Hitler och rustningsministern Albert Speer vara det avgörande vedergällningsvapnet (V = Vergeltung (Vedergällning)). V2-raketen nådde en flyghöjd på runt 100 km, räckvidden var 250-300 km, hasigheten var 3-5 gånger ljudhastigheten och laddad med 1 ton sprängmedel, V2-raketen var således den första rymdfarkosten mänsklighetens historia.

Efter utveckling och provskjutningar började man serietillverkningen runt om i Tyskland och från sommaren 1944 sattes 5000 V2 raketer in, främst mot Antwerpens hamn och London, precisionen var dock inte den bästa och detta räddade de allierade från ännu större skador och förluster än de 7-8.000 personer (mest civila) som fick sätta livet till.

Efter besöket berättade vapen experten och medresenären Leif Jilsmo att General Eisenhower en gång hade sagt; "Om V2 raketerna funnits färdigutvecklad och insatsberedd i Maj/Juni 1944 så hade vi kanske inte vågat att genomföra Normandieinvasionen", en mycket intressant aspekt.

I slutet på kriget insåg både USA och Sovjetunionen att V2 raketerna var den framtida rymdteknologin, därför blev det en dragkamp mellan stormakterna om de bästa vetenskapsmännen, konstruktionsunderlagen, komponenterna och prototyper.

Det blev en jämn uppdelning och V2-teknologin blev den gemensamma basen för rymdfarkoster både inom Apollo och Sputnik programmen samt även för interkontinentala missiler.....

Ön Usedom har även en speciell plats i Tysklands energihistoria, här låg DDRs 2 stora kärnkraftsreaktorer och gasledningen North Stream nådde här det Tyska fastlandet.

Nu byggs flytande gasterminaler upp och från bussen såg vi hundratals stora vindsnurrar, "the Energy story goes on".....

På kvällen bjöds åter igen på gemensam middag under Hansekellers välvda tegeltak. Huvuddelen återgick sedan till hotellbaren där världsläget slutligen avhandlades. – Sista kvällen med gänget m a o.

Dag fem åkte vi hemåt via Rostock-Gedser och Helsingör-Helsingborg. Mat och fika på två färjor och middagstopp i Småland. Mätta och lite trötta når vi så Linköping vid 21-tiden.

Tack alla resenärer/kamrater/ mm för några mycket roliga dagar och kvällen med präktigt sommarväder, sol och 28 grader!

Vi tangentborden

Janne Andersson, Jan-Olav Boeriis, Lars Ekstedt och Magnus Engdahl

Ett speciellt tack till Överste Leif Mårtensson (f.d. CA3) som givit oss värdefull kunskap om Wendes Artilleriregementes tid i Stralsund.

Aktiviteter hösten 2023 i Linköping

Förutom resan till Tyskland har vi genomfört fyra andra aktiviteter i Linköping i höst.

Den 27 september berättade Bo Andersson om sitt liv som Polis.

Bo Andersson har en bakgrund som polis vid flera polismyndigheter, Rikskriminalpolisen och Rikspolisstyrelsen. Han började som civilanställd radioexpeditör och var de sista 15 åren polismästare vid flera polismyndigheter. Han har även arbetat på Regeringskansliet under flera år och har en omfattande internationell erfarenhet och har besökt mer än 60 länder.

Den 24 oktober pubkväll.

Denna gång hade vi ingen föreläsare, utan syftet var bara att umgås. Vi var 21 stycken som deltog.

Den 22 november pratade Klas Gustafsson om "Energiproduktion i utveckling".

Klas har sedan han lämnade försvarsmakten och Sveaartilleriregemente till stor del arbetat med frågor kopplade till energiområdet. Det har han dels gjort genom olika styrelseuppdrag, dels i uppdrag som vice VD och VD.

Den 4 december firade vi S:t Barbara

Denna gång blev det på Västerby golfklubb.

Stockholm

I Stockholm har det också genomförts ett antal luncher med föredrag

Bortgångna medlemmar

(Som kommit till styrelsens kännedom sedan förra tidningen)

Ingemar Wennberg

Född 1922-01-30

Avliden 2023-03-26

Bo Rynestad

Född 1944-10-12

Avliden 2023-08-20

Magnus Jarheden

Född 1945-02-24

Avliden 2023-09-09

Om det kommer till din kännedom att någon medlem avlidit, vänligen meddela sekreteraren